

Kritik mot Polismyndigheten i Skåne för att en anhållen person inte bereddes möjlighet att i enrum samtala med en offentlig försvarare

Anmälan

I en anmälan till JO anförde advokaten AA kritik mot Polismyndigheten i Skåne enligt följande. BB, som befann sig i polisarresten i Lund såsom anhållen, ville tala med honom per telefon. Trots att han var förordnad som offentlig försvarare för BB bereddes hon inte tillfälle att genomföra samtalet i enrum.

Enligt anmälan uppmärksammade AA, som vid tillfället själv befann sig i Halmstad, vid samtalet att BB kommunicerade med honom via högtalartelefon. Dörren till det förhørs- och samtalsrum där BB befann sig stod på glänt och när BB stängde dörren öppnades den omedelbart av arrestvakten som upplyste om att dörren inte fick vara stängd. Han påtalade för arrestvakten att han hade rätt till samtal med sin klient i enrum och uppmanade arrestvakten att lösa situationen. När han en stund därefter blev uppringd informerades han om att telefonen som använts var den enda som fanns att tillgå och att ett samtal med BB i enrum var möjligt endast om han själv infann sig på polisstationen. Under det korta samtal han sedan hade med BB fick han uppgifter av henne som indikerade att såväl arrestvakten som andra personer befann sig utanför rummet och kunde överhöra telefon-samtalet. Vidare kunde han under samtalet själv höra arrestvaktens röst.

Utredning

Polismyndigheten i Skåne anmodades att göra en utredning och yttra sig över vad som anfördes i anmälan.

Underyttranden av arrestvakten CC och kriminalinspektören DD, vilken vid tillfället tjänstgjorde som inre befäl, bifogades remissvaret. Av CC:s upplysningar framkom bl.a. att anledningen till att dörren inte kunde hållas stängd var dels att det i rummet fanns datorutrustning, dels att BB, som var belagd med restriktioner, inte skulle få möjlighet att kontakta någon annan än sin försvarare. Vidare framkom att volymen på högtalartelefonen hade ställts ned så att endast ett mummel kunde höras utanför rummet samt att CC under hela samtalet stod ensam utanför rummet men att en kollega till honom befann sig i samma korridor. Beträffande skälen för att kunna iaktta BB under telefonsamtalet tillade DD i sitt underyttrande att det

behövdes för att kunna garantera BB:s säkerhet under vistelsen i arresten. Därutöver framkom bl.a. att DD, när han fattade beslut om telefonsamtalet, var av den uppfattningen att rummet var utrustat med en vanlig telefon och inte med endast en högtalartelefon.

Efter en redogörelse för den rättsliga regleringen gjorde polismyndigheten (biträdande länspolismästaren EE) följande bedömning.

Polismyndigheten konstaterar att rätten för en offentlig försvarare att tala i enrum med en anhållen är ovillkorlig. Detta gäller även om samtalet äger rum genom elektronisk kommunikation, som t.ex. per telefon. Myndigheten konstaterar också att en anhållen ska få möjlighet att stå i förbindelse med sin offentliga försvarare per telefon om det lämpligen kan ske.

Utredningen visar att BB förhindrats att i enrum per telefon samtala med sin offentliga försvarare. Detta är självfallet oacceptabelt och strider mot ovan nämnd bestämmelse [21 kap. 9 §] i rättegångsbalken. Ett telefonsamtal mellan BB och AA har lämpligen kunnat ske.

Av CC:s uppgifter framgår att denne kontaktade sin närmsta chef när AA påpekade att telefonsamtalet inte ägde rum i enrum. DD var ansvarig för beslutet att arrestantpersonal skulle övervaka BB under telefon-samtalet, genom att personal befann sig utanför rummet men att dörren skulle stå på glänt. Enligt polismyndighetens mening åvilade det DD att tillse att telefonsamtalet kunde genomföras i enrum. Ett sådant telefonsamtal ska självfallet ske i ett rum där dörren kan hållas stängd, oavsett om telefonen är en högtalartelefon eller en vanlig telefon. Att det finns ett ansvar för den anhållnes säkerhet och att det finns en skyldighet att tillse att beslutade restriktioner upprätthålls är inte skäl för att förhindra den anhållne att samtala i enrum med sin försvarare. Frågorna om den anhållnes säkerhet och restriktioner kunde ha lösts på annat sätt. DD borde ha tillsett att ett lämpligt rum fanns tillgängligt där BB i enrum per telefon kunde samtala med AA.

För att förhindra att liknande misstag begås igen har ledningen för polisområde mellersta Skåne tillsett att arrestantavdelningen i polishuset i Lund försetts med en telefon med trådlös hörsnäcka och mikrofon, vilket innebär att den intagne kan ta emot samtal i en väntarrest, utan att någon övervakning behöver ske. Polismyndigheten avser att tillse att liknande utrustning även anskaffas till övriga polishus i myndigheten där arrester finns.

Rättslig reglering

Enligt 21 kap. 9 § rättegångsbalken får den som är försvarare för en anhållen eller häktad person inte förvägras att sammanträffa med denne. Av samma paragraf framgår vidare att en offentlig försvarare har en ovillkorlig rätt få tala med den anhållne eller häktade i enrum.

Av 3 kap. 4 och 5 §§ häkteslagen (2010:611) framgår att en intagen får stå i förbindelse med en annan person genom elektronisk kommunikation – dvs. bl.a. per telefon – i den utsträckning det lämpligen kan ske och att elektronisk kommunikation mellan en intagen och hans eller hennes offentliga försvarare inte får avlyssnas.

Bedömning

BB hade rätt att i enrum samtala med sin offentliga försvarare per telefon. Åtgärden att under telefonsamtalet låta dörren till förhørs- och samtalsrummet vara öppen med en arrestvakt, som kunde höra samtalet, stående utanför var således inte

förenlig med gällande rätt. Som polismyndigheten funnit borde säkerhets- och restriktionsaspekterna ha tillvaratagits på annat sätt.

Det ligger i sakens natur att det i en polisarrest eller i liknande lokaler där anhållna eller häktade förvaras måste finnas utrymmen eller anordningar som säkerställer att de frihetsberövades rättigheter i nu aktuellt avseende kan upprätthållas. Enligt vad som framgår av remissvaret har polismyndigheten nu vidtagit åtgärder för att bereda de som är intagna i polisarrest möjlighet att samtala med en offentlig försvarare per telefon utan att samtalet avlyssnas av annan. Polismyndigheten måste dock kritiseras för att en sådan möjlighet inte bereddes BB vid det aktuella tillfället.